

Dogodki leta 2019, ki si jih bomo zapomnili

Izbrali smo nekaj knjižnih dogodkov ali s knjigami povezanega dogajanja v letu 2019, ki si ga bomo zapomnili. Vsekakor je bilo veliko bolj pestro v drugi polovici leta, kar pa ni nič nenavadnega, saj se takrat vrstijo knjižni sejmi, založniki pa v prednovoletni nakupovalni mrzlici izdajo tudi največ knjig.

Peter Handke

Po škandalu zaradi spolnega nadlegovanja, konfliktih in odstopu več članov leta 2017 je švedska akademija za eno leto zaprla vrata in zdelo se je, da se je letos vrnila očiščena in varna pred vsemi škandali. A temu ni bilo tako, saj je prah dvignila kar takoj – s podelitvijo Nobelove nagrade za literaturo 2019 avstrijskemu pisatelju Petru Handkeju.

Medtem ko so bili nekateri mnenja, da si nagrado s svojo literaturo več kot zasluži, so bili drugi prepričani, da umetnika in njegovega dela ni mogoče ločiti ter da Miloševićev apologet te nagrade nikoli ne bi smel dobiti. Mediji in javnost so bili tako zaposleni s takimi in drugačnimi izjavami v zvezi s Handkejem, da so skorajda pozabili, da je Nobelovo nagrado za literaturo dobila tudi izjemna poljska pisateljica Olga Tokarczuk.

Belo se pere na devetdeset

Bronja Žakelj je zaznamovala leto 2019 ne samo s tem, da je za roman *Belo se pere na devetdeset* dobila nagrado kresnik, temveč tudi s tem, da ga je prodala v nakladi neverjetnih 11 tisoč izvodov in tako z eno samo knjigo postala ena najbolj priljubljenih slovenskih pisateljic. Zasluge ima tudi za to, da so v ospredje prišle boleče in pogosto zamolčane teme smrti, bolezni in izgube, pa tudi nekoliko bolj zabavne teme spominov na otroštvo in življenja v socialistični Jugoslaviji. Najbolj zanimivo pa je, da so knjigo uvrstili v predmet Medicinska etika in pravo na Medicinski fakulteti v Mariboru.

Luciferka

Napoved (avto)biografije Svetlane Makarovič je zvenela obetavno, vedeli smo, da zna biti zadeva odmevna, nazadnje pa je bilo v duhu naslova knjige. Izid *Luciferka* so pospremila dopisovanja o tem, kdo je pravzaprav njen avtor in kdo si zasluži honorar, pa tudi grožnje s tožbami so se pojavile. In medtem ko vpleteni štejejo praske, ki so jih dobili pri tem projektu z našo veliko poeteso, gre knjiga v prodajo za med.

Slovenski knjižni sejem

Na 35. Slovenskem knjižnem sejmu, ki ga nista obiskala niti predsednik države niti kulturni minister, je največ pompa dvignila predstavitev knjige *Prvi spol* Romana Vodeba. Kar nekaj feminističnih združenj avtorja knjige namreč obtožuje seksizma in homofobije in je bilo zato mnenja, da nima kaj početi na taki prireditvi, kot je knjižni sejem. Prireditelji pa so bili očitno mnenja, da je svoboda govora na prvem mestu, zato so Vodebu predstavitev dovolili. Prireditev je minila ob zvokih ropotulj in z vprašanji nasprotnikov Vodeba, ki so ga poslušali z obrnjenimi hrbti, ter ob vzklikih njegovih pristašev, mir v dvorani pa je zagotavljala policija.

Testamenti

Nadaljevanje romana *Deklina zgodba* Margaret Atwood so napovedovali kot svetovni književni dogodek leta, in tako je potem tudi bilo. *Testamenti* so se odlično prodajali in dobili tudi nagrado booker, a knjiga ni bila vsem povsem všeč. AibBeletrinina recenzentka Veronika Šoster je zapisala: »Pričevanja mogoče res dodajajo kamenček v mozaik *Dekline zgodbe*, a to z vsako novo sezono počne že serija, zato se lahko pričujoči roman razume predvsem kot sicer solidno literarno delo, ki bi samo zase moralo iz zgodbe iztisniti veliko več, tako pa je rahlo zaspalo na lovorikah.« S precejšnjo zamudo smo pred kratkim dobili tudi slovenski prevod knjige.

Drago Jančar na modrem kavču

V letu, ki se izteka, je prvi slovenski pisatelj sedel na najbolj uglednem odru frankfurtskega knjižnega sejma, na *Das blaue Sofa*. To je bil Drago Jančar, ki je predstavljal prevod svoj romanega romana *In ljubezen tudi* v nemščino (*Wenn die Liebe ruht*). Poleg njega je v Frankfurtu nastopilo še nekaj slovenskih avtorjev, denimo Aleš Šteger, ki je predstavljal *Na kraju zapisano*, Jurij Hudolin, ki je predstavil prevod romana *Pastorek*, **Glorjana Veber** pa je na večeru platforme *Versopolis* brala svoje nove, še neobjavljene prevode poezije. Jančar je uspeh na nemškem govornem področju potrdil tudi s tem, da se je s prevodom romana *In ljubezen tudi* znašel na vrhu ORF-ove lestvice najboljših knjig.

Raziskava o branosti

Raziskava *Knjiga in bralci VI.*, ki so jo skupaj izvedli Miha Kovač, Andrej Blatnik, Samo Rugelj in Patricia Rupar, v knjigi pa izdala založba UMco, je pokazala, da prebivalci Slovenije berejo čedalje manj, da kar 53 odstotkov ljudi pri nas ne kupi niti ene knjige letno, celo v javnih knjižnicah si izposodimo čedalje manj gradiva, usahnile so številne založbe, zato pa ogromen delež zelo mladih bralcev bere v angleščini. Skratka, slovenski knjigi in s tem slovenski družbi se ne piše nič dobrega.

Svetovne uspešnice

Ob koncu leta so mnogi mediji objavili lestvice najboljših, najbolj branih in najbolj prodajanih knjig. Na lestvicah najbolj prodajanih knjig v angleško govorečem svetu (*Amazon, New York Times, Publishers Weekly*) je *Tam, kjer pojejo raki* Delie Owens, slovenski prevod so izdala Učila International, sledi ji *Moja zgodba* Michelle Obama. Prve knjige so v letošnjem letu prodali več kot 900 tisoč izvodov, druge pa skoraj 900 tisoč izvodov.

Izgorevanje

Spletna trgovina Emka razkriva, da smo proti koncu tega leta izgoreli. Kar dve knjigi na vrhu lestvice namreč govorita o tej temi – *Kako izgoreti ... in vzeti življenje v svoje roke* Aljoše Bagole ter *Izgorelost, Si upate živeti drugače?* Tine Bolčina. Med leposlovnimi knjigami so dobre prodaje deležni *Normalni ljudje* Sally Rooney in *Dolina rož* Tadeja Goloba ter še nekatere druge leposlovne knjige.

Nadaljevanka Jezero

Najprej je Tadej Golob lansiral kriminalno knjižno serijo, ki diši po skandinavskih tako po stilu kot po uspešnosti, potem pa letos še televizijsko serijo, posneto po prvem romanu. Premiera nadaljevanke, ki sta jo režirala **Matevž Luzar** in **Klemen Dvornik**, je bila na filmskem festivalu v Sarajevu, tik pred novim letom pa se je pojavila na sporedu Televizije Slovenija. Navdušila je s svojo vizualno podobo in pripovednim stilom, manj pa s kvaliteto zvoka. Letos je izšla tudi nova knjiga v Golobovi kriminalni seriji.